

Björnlunda

Följande text återfinns i Ann-Marie von Stockenströms inventering av byggedräkter 1972–1986 (F 3:4 Sörmlands Museum)

Björnlundadräkten

På hösten 1977 fick vi idén att utröna om det funnits en enhetlig dräkt i Björnlunda socken. Vi hade även funnit att det fanns ett visst intresse för en gemensam dräkt här i Björnlunda.

Vi bestämde oss därför att:

1. Ta reda på om någon Björnlundadräkt funnits.
2. Om någon sådan ej funnits, skapa en med utgångspunkt från något tyg vävt och buret i socknen.

Vi sökte och fick ett bidrag på 1250:- från Kulturnämnden.

Björnlunda Hembygdsförening uttryckte, på förfrågan, sitt intresse för vårt arbete.

Nu började vi med att besöka Nordiska Muséet, Södermanlands Museum samt Björnlunda Hembygdsgård. Dessutom besökte vi och talade med många äldre personer i socknen. Vi samtalade även med de äldre på Dagaborg. Vi gick också igenom bouppteckningar m.m från gårdar som varit i samma släkt i flera generationer.

Tyvär gav våra efterforskningar negativt resultat vad gäller en tidigare sockendräkt för Björnlunda.

Vi koncentrerade oss därför på att finna tyger eller fragment av tyger som kunde bli stomme i en eventuell nykomponerad dräkt. Vår tanke var, redan från början, att dräkten skulle vara enkel, vardaglig och lättburen av alla åldrar och figurer, samt tilltalande i färger och snitt. Det som redan tidigare hade förvånat oss var, att samma färgställning återkom i tyger och klädesplagg bevarade från den här trakten, både på Nordiska Muséet, Hembygdsgården och i privat ägo: mörkbrunt, klarblått, ljusrött. Hos Judit Andersson, Ekeby, fann vi ett mindre tygstycke, även det i dessa färger. Klänningstyget vävdes och bars av hennes svärmor någon gång vid sekelskiftet. Vi fäste oss genast vid hur vacker randningen var, och vi bestämde oss för att det tyget skulle bli utgångspunkten för vårt förslag till den blivande dräkten. Tyget var rutigt och i ylle. Vi började med att omarbete mönstret till randigt, eftersom vi fann det vara lämpligare till en kjol. Därefter gjorde vi skisser och förslag till de övriga plaggen som skulle vara i samma färgställning samt vitt. Nu gällde det att få tag i de rätta nyanserna i garner. Där fick vi god hjälp av Ann-Marie Dahl på Hemslöjden i Nyköping.

När vi hade de garner vi önskade, började vi provväva i olika ylle- och bomullskvaliteter. Dessa skisser och prover lade vi fram för Hembygdsföreningen vid årsmötet i januari 1979. Strax efteråt meddelade Hembygdsföreningens styrelse att vårt förslag godkändes och att vi kunde fortsätta vårt arbete.

Vårt förslag bestod av handvävda plagg helt i bomull. Vi satte nu igång att väva tyger till tre dräkter, som vi ämnade visa upp vid senare tillfälle. Vårt mål var att ha dem färdigvävda och sydda till midsommar 1979. Den 6 juni, Svenska Flaggnings Dag, var allt klart och Hembygdsföreningen hade sammankallat sina medlemmar och andra intresserade till Hembygdsgården. Då visades de färdiga dräkterna upp. De närvarande beslöt enhälligt att detta skulle vara Björnlundas sockendräkt.

Det gläder oss att intresset för dräkten tycks vara stort. Redan ni i juli 1979 är ca 40 dräkter antingen färdiga eller påbörjade.

Nu arbetar vi på förslag till mans- och pojkdiräkt och ett till småflicksdräkt. Det har varit ett roligt och intressant arbete att skapa och färdigställa Björnlundadräkten. Vi är glada att ha fått göra detta för vår hembygd.

Björnlunda i juli 1979

Lena Kelly

Astrid Stenberg

Carina Norring

Björnlundadräkten, beskrivning:

Kjol; Bomull. Randig, mörkbrunt – blått – rött. Vävd i korskypert med varpeffekt. Helveckad med motveck bak. Blå linning, samma som livstycket. Kjollängd: 20 cm från golvet.

Livstycke: Bomull. Blått. Vävt i korskypert med varpeffekt. Figursytt, uringat fram. Skört runtom. Osynlig knäppning fram. Fodrat med oblekt linne.

Särk: Blekt lakansväv. Vid ärm med linning. Liten ståkrage. Särkens längd: något kortare än kjolen. Den används även som underkjol. Knäpps vid halsen och ärmlinningarna med sydda knappar. Som variant kan tänkas, vid festligare tillfällen, skjorta med krage med spets.

Förkläde: Oblekt bomull i tuskaft med bård nedtill bestående av ränder i korskypert med inslagseffekt i färgerna blått, rött, brunt. Linning: fram samma som förklädet, bak blått handvävt band som knäpps i sidan. Förklädets längd: 5 cm kortare än kjolen.

Huvudduk: Bomull: Oblekt med rutmönster i blått, rött, brunt. Viks i snibb, läggs runt huvudet och knyts fram. Som variant kan vid festligare tillfällen, användas bindmössa i samma blå tyg som livstycket, men vävt i tuskaft. Mössan kantas med blått band, samma som till förklädet.

Till dräkten bärs vita strumpor och bruna skor.